

27. príslovie
Nestroj úklady,
bohaprázdný človek,
príbytku spravodlivého,
nepustoš miesto,
kde sa kladie na odpočinok.
Lebo spravodlivý vstane,
hoc by padol sedem ráz,
zločinci však
pohrúžia sa v nešťastí.

28. príslovie
Neteš sa,
keď padne tvoj nepriateľ
a keď sa potkne,
nech ti srdce neplesá, aby to
nevidel Pán a nevyvolalo
to v jeho očiach neľúbosť.

29. príslovie
Nesrd' sa na tých,
ktorí pášu zlo,
nerozhorčuj sa na zločincov!
Bo nemá budúcnosti zlý
a zhasne kahan
bohaprázdných ľudí.

30. príslovie
Boj sa Pána,
syn môj, aj vládára
a daj si pokoj s buričmi,
lebo náhle zdvihne sa
ich záhuba;
a ktovie, kedy vzíde
skaza od oboch?
Ďalšie príslovie múdrosti
Aj tieto príslovie
sa pripisujú mudrcom:
Je mrzké ukazovať zaujatosť
na osoby pri súde.
Kto vraví vinnému:
„Si nevinný,“
ľudia ho budú preklínať
a národy mu budú zlorečiť.
Tým však, čo sa zastávajú
spravodlivosti,
dobré sa povodí a príde
na nich požehnanie prehojné.
Bozkáva na pery,
kto dáva správnu odpoveď.
Vyprav si vonku svoju robotu
a vykonaj ju na poli!
Potom sa môžeš oženit'

a budovať si dom.
Nebývaj pre nič za nič
svedkom proti svojmu
blížnemu,
ani nezavádzaj nikoho
svojimi perami.
Nehovor:
„Ako on urobil mne,
tak aj ja jemu urobím.
Odplatím každému
podľa jeho činov.“
Prešiel som popri poli
lenivého človeka
a popri vinohrade chlapa,
ktorý rozum potratil.
A hľa,
bol celkom zarastený
přhl'avou, jeho povrch
pokrývalo bodľacie
a jeho múr sa rozváľal.
Obrátil som svoje srdce
k tomu, čo som pozoroval
a hľadel som
a vzal som si ponaučenie.
„Trošičku pospať,
trošku podriemať,
trošičku ruky zložiť
na lôžku“ –
nuž príde ako
tulák bieda na teba
a núdza je ozbrojený muž.
Príslovie – kapitola 25
Ďalšie Šalamúnove
príslovie
Toto sú tiež
Šalamúnove porekadlá,
čo vypísali ľudia Ezechiáša,
kráľa júdskeho.
Je Božou slávou
zatajovať veci,
je slávou kráľov
veci vyskúmať.
Výška neba,
hlbka zeme a srdce kráľov
sú nevyspytatelné.
Odstráň trusku zo striebra
a podarí sa zlatníkovi
umelecká nádoba.
Odstráň bezbožníka
spred kráľa

a upevní sa jeho trón
v spravodlivosti.
Nevystatuj sa pred kráľom
a nepostav sa ta,
kde majú miesto veľmoži.
Lebo je lepšie,
aby ti povedali:
„Potisni sa vyššie, sem!“
než by ťa uponížili
pred kniežat'om.
Čo tvoje oči videli,
nechod' s tým hneď
a nezačínaj spor!
Lebo čo si počneš napokon,
keď ťa tvoj blížny zahanbí?
Dožaduj sa práva,
cti voči svojmu blížnemu,
ale maj ohľad na tajomstvo
iného, aby ti to nevčítal,
kto by to počul,
a nenarušil tvoju česť,
čo si mal.
Sťa na strieborných misách
zlaté jablká sú slová,
povedané v pravý čas.
Sťa zlatá obrúčka
a klenot zo zlata
je múdry mravokárca
pre vnímavý sluch.
Ako keď človek ochladí sa
snehom v horúčosti za žatvy,
takým dobrodením je
spol'ahlivý posol pre toho,
kto ho posíela, občerstvuje
dušu svojmu pánovi.
Mraky a vietor,
ale bez dažďa, je človek,
ktorý hory dolý sľuboval,
a nedal nič.
Trpezlivosťou sa
dá knieža obmäkčiť
a kosti láme jazyk lichotný.
Kladivo, meč a ostrý šíp
je človek,
ktorý krivo svedčí
proti svojmu blížnemu.
Zlomený zub
a noha vytknutá,
je spoliehanie na neverného
človeka v čase úzkosti.

Vyzliekať kabát
za chladného počasia,
liať ocot na ranu
je spievať piesne
srdcu smutnému.
Ak je ten, kto ťa nenávidí,
hladný, daj mu chleba jesť,
ak je smädný,
daj mu vody piť;
lebo tak ti to Pán odplatí.
Severný vietor
nosí dážď
a potmehúdsky jazyk
nahnevanú tvár.
Studená voda
pre vyprahnutú dušu
je dobrá zvesť
z ďalekého kraja.
Zmútená studnica
a prameň skazený
je spravodlivý človek,
čo sa zakolíše
pred bezbožníkom.
Sťa mesto bez múru,
je človek,
čo sa nevie držať na uzde.
Príslovia – kapitola 26
Ako je nemierny sneh v lete
a dážď za žatvy, tak
nepriстане pochábl'ovi česť.
Jak vrabec, ktorý lieta sem a
tam, a lastovička, ktorá letí
hocikam, je nerozvážna
kliatba, nenachádza
odpočinku. Neodpovedaj
pochábl'ovi podľa jeho
bláznovstva, aby si sa mu
nestal aj ty podobným.
Odpovedz pochábl'ovi
podľa jeho bláznovstva,
aby sa nezdal múdry
sebe samému.
Nohy si odtína
a zakusuje nešťastie,
kto posielala odkazy
po pochábl'ovi. Človeku,
ktorý by priväzoval kameň
do praku, podobá sa ten, kto
preukazuje česť bláznovi.
Ako trň, čo sa opitému

zadrel do ruky,
je porekadlo
v ústach pochábl'ov.
Strelcovi, ktorý raní
všetkých vôkolidúcich,
podobá sa ten, kto pochábl'a
a opitého najíma.
Ak vidíš muža, čo sa zdá byť
múdrym sebe samému,
nuž vedz, že pochábel'
má viacej nádeje než on.
Ako sa dvere krúčia na
čapoch, priam tak sa krúti
na svojej posteli lenivec.
Ak leňoch strčí ruku do misy,
ťažko mu vrátiť sa ňou
k svojim ústam späť.
Leňochovi sa vidí,
že je múdrejší
ako sedem iných, ktorí
vedia odpovedať rozumne.
Ako ten, kto vrhá šípy smrti
zo samopaše, je ten, čo klame
svojho blížneho
a potom vraví:
„Ved' ja som len žartoval!“
Kde niet dreva,
tam vyhasne oheň
a kde niet klebetníka,
tíchnu svár.
Kozub je na uhlie
a drevo na oheň
a škriepny človek
na rozdúchavanie rozopy.
Slová klebetníka
sú sťa lahôdky
a schádzajú
až na samo dno žalúdka.
Sťa povlak nevyčisteného
striebra na črepe
sú pery horúce
a pritom srdce zlé.
Svojimi perami sa síce
pretvaruje ten,
kto prechováva nenávisť,
lež na myslí mu tanie klam.
Never mu,
ani keby sa ti
prihovárал hlasom ľúbezným,
lebo v jeho srdci

väzí sedem ohavností.
I keby niekto kryl nenávisť
pretvárkou,
v rade vyjde
jeho zloba najavo.
Kto kope jamu druhému,
sám do nej padne,
a kto guľa kameň na iného,
privalí jeho samého.
Falošný jazyk nemá rád
tých, ktorých rozdrvil,
a lichotivé ústa
pripravujú pád.
Príslovia – kapitola 27
Nechváľ sa zajtrajškom,
bo nevieš, čo prinesie deň.
Nech ťa chváli iný,
a nie tvoje ústa,
cudzí človek,
a nie tvoje pery!
Kameň je ťažký
a piesok váži tiež,
no jedovať sa na blázna
je ťažšie nad oba.
Zúrivosť je ľúta
a povodňou je hnev,
ale kto zmôže žiarlivosť?
Lepšia je dohovárka, ako
láska tajne prechovávaná.
Viac úprimnosti je v bitke
milujúceho človeka,
ako v klamných bozkoch
nenávidiaceho človeka.
Zo svojho hniezda
vyhnanému vtákovi
podobá sa človek,
ktorý svoju postać opúšťa.
Vonný olej a vonný dym
rozveseľujú srdce
a priam tak duša pociťuje
slasť z priateľovej porady.
Neopúšťať svojho priateľa
ani druha otcovho
a do príbytku svojho brata
nevstupuj!
V deň tvojho nešťastia
je lepší sused nablízku,
než v diali brat.
Buď múdry, syn môj,
a buď môjmu srdcu

na radost,
aby som mohol
svojho tupiteľa zahriaknúť.
Prozreteľný človek predvída
nehodu a vyhne sa, neskúsení
však idú ďalej neopatrne
a doplácajú na svoj nerozum.
Ber jeho rúcho,
lebo sa zaručil za cudzinca
a za cudzinku vezmi záloh
od neho!
Kto veľkým hlasom blahorečí
svojmu priateľovi,
len čo vstal zaránky, bude
považovaný za zlorečivého.
Železo brúsia železom
a človek šľachtí
svojho blížneho.
Pestovateľ figovníka
bude jesť jeho ovocie
a ten, kto opatruje
svojho pána,
bude veľmi vážený.
Ako sa vo vode odlišuje tvár
od tváre, takisto ľudské srdce
od iného srdca ľudského.
Záhrobie sa nenasytí,
ani podsvetie, a takisto sa
nenasytí ani oči človeka.
Téglik je na striebro
a taviaca pec na zlato,
človek sa však poznáva
podľa svojej dobrej povesti.
Keby si blázna
roztĺkol tĺkom
v stupke medzi krúpami,
neopustí ho jeho bláznovstvo.
Bohatstvo netrvá navždy
a koruna nezaručí bezpečie
pre všetky generácie.
Príslovia – kapitola 28
Bezbožný uteká,
hoc ho nik neplaší,
spravodlivý sa však cíti
bezpečný ako levica.
Bezprávie krajiny
často mení kniežatá,
ale pod rozumným a
rozvážnym človekom
dlho sa žije v pokoji.

Zločinný hospodár,
utláčajúci bedárov, je ako
splavujúci dážd', po ktorom
chleba niet.
Tí, čo nezachovávajú zákon,
chvália bezbožníka, tí však,
čo zákon dodávajú, stavajú sa
proti nemu na odpor.
Zlí ľudia nemajú
rozvážneho úsudku,
lež ľudia, čo hľadajú Pána,
rozumejú všetko.
Lepší je chudák, ktorý
chodí vo svojej bezúhonnosti,
ako boháč, ktorý
chodí kľukatými cestami.
Kto zachováva zákon,
je syn rozumný, kto sa však
kamaráti s hodovníkmi,
robí hanbu svojmu otcovi.
Kto rozmnožuje svoj
majetok úrokmi a úžerou,
zhromažďuje ho pre toho,
kto sa zľutúva
nad chudobnými.
Ak niekto odvracia svoj
sluch, aby nečul zákon,
jeho modlitba
je priam hanebnosť.
Kto na zlú cestu
zvádza statočných,
do svojej vlastnej jamy
padne,
a bezúhonní
zdedia blaženosť.
Boháčovi sa zdá,
že múdrosť vychlípal,
rozumný bedár ho však
prezrie.
Keď spravodliví jasajú,
je slávy dost' a dost',
keď sa však bezbožní
dostávajú napovrch,
ľudia sa rozprchnu.
Tomu, kto tají svoje
previnenia, povodí sa zle,
kto sa však vyzná z nich
a nechá hriech,
dosiahne milosrdenstvo.
Blahoslavený človek,

ktorý sa bojí pred Bohom,
lež do nešťastia upadne ten,
kto je srdca tvrdého.
Vladár, ktorý nemá
rozumnosti, býva veľký
vydierač, no iba ten,
kto nenávidí nestatočný zisk,
bude dlho žiť.
Človeku, čo sa ľudskou
krvou poškvrnil,
hoc uteká priam až po jamu,
nech ho nik nezadržuje.
Kto chodí neporušený,
zachráni sa, lež ten,
kto chodí po dvoch cestách,
padne na jednej.
Kto obrába svoju zem,
má chleba dosýta,
kto sa však zháňa
za daromnicami,
nasýti sa chudoby.
Statočný človek
bude veľmi požehnaný,
lež toho, kto chce rýchle
zbohatnúť, trest neminie.
Je mrzké
nadržiat' osobám –
nejeden človek sa pre kus
chleba dopúšťa priestupku.
Závistlivý človek sa zháňa
za majetkom a nevie,
že núdza príde naň.
Kto karhá človeka,
potom nájde uňho
viac vd'ačnosti
ako ten, kto sa mu
podlizuje jazykom.
Kto kradne svojmu otcovi
a svojej materi a hovorí:
„To nie je hriech,“
je roveň vrahovi.
Chamtivec nieti spor,
ale kto dúfa v Pána,
bude všetkým oplývať.
Kto sa len na svoj rozum
spolieha, je pochabý,
kto však chodí múdro,
ten sa zachráni.
Kto dáva chudobnému,
nemá nedostatok ničoho,

kým tomu, čo si
pred ním zrak zakrýva,
zlorečiť budú veľmi.
Keď sa násilníci
dostávajú navrch,
treba sa skryť človeku,
a keď je po nich,
spravodliví sa vzťahujú.